

seria de autor

OZ Amos

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Amos Oz

Aceeași mare

Traducere din limba ebraică și note de
MARLENA BRAESTER

HUMANITAS
fiction

O pisică

Nu departe de mare, pe strada Amirim
locuiește singur domnul Albert Danon. Îi plac măslinile
și brânzeturile sărate. Om blajin, consilier fiscal, nu de mult,
într-o bună dimineată, nevastă-sa Nadia a murit de cancer ovarian.
Rămăseseră rochii, o măsuță de toaletă, șervețele brodate fin.
Unicul lor fiu, Enrico David,
plecase să escaladeze crestele munților din Tibet.

La Bat-Yam e o dimineată de vară caldă și umedă,
dar acolo în munți se înserează. O ceață
grea se târâie prin văgăuni. Un vânt șfichiuitor
se tânguie ca o vietate, iar lumina care scade
seamănă din ce în ce mai mult cu un vis rău.

Poteca se bifurcă în două brațe,
unul abrupt altul moderat.
Pe hartă nici urmă de bifurcația potecii
și cum seara e din ce în ce mai întunecată, iar vântul biciuiește
cu grindină fină, Rico e obligat să aleagă după instinct:
ori coborâșul cel scurt ori cel ușor.

În orice caz, domnul Danon se va ridica
și va stinge acum calculatorul. Se va duce
și va sta lângă fereastră. Afară în curte
o pisică stă pe gard. A văzut o șopârlă. Nu o pierde din ochi.

O pasăre

Nadia Danon. Cu puțin înainte de a muri o pasăre
de pe o creangă a trezit-o.

La patru dimineața, înainte de a se lumina de ziuă, *narimi*
narimi a spus pasărea.

Ce-am să fiu când am să mor? Un sunet sau un parfum
sau nimic. Am început să brodez un șervețel.

Poate am să-l termin. Doctorul Pinto
e optimist. Stare stabilă. Poate partea stângă
e mai puțin bună. Dreapta e curată. Radiografiile
sunt clare. Uită-te și tu: nu se văd metastaze.

La patru dimineața, înainte de a se lumina, Nadia Danon
deapănă amintiri. Brânză de oaie. Un pahar de vin.
Un ciorchine de struguri. Parfumul unei seri lente deasupra
colinelor Cretei, gustul apei reci, foșnet de pin, umbra
munților se lasă peste câmpie, *narimi*
narimi cânta acolo o pasăre. Am să stau să brodez.
Până dimineață am să termin.

Date

Rico David citea fără întrerupere. Situația în lume i se părea nu tocmai bună. Pe raft îi rămăseseră teancuri de cărți, reviste, ziare, reclame despre nenorociri de tot felul: *black studies*, *women's studies*, homosexuali și lesbiene, *child abuse*, droguri, rasism, *rain forests*, gaura în stratul de ozon, ca și nedreptatea din Orientul Mijlociu. Citea tot timpul. Orice. Mergea la demonstrații ale grupărilor de stânga cu prietena lui Dita Inbar. Ieșea fără să spună un cuvânt. Uita să telefoneze. Se întorcea târziu. Cânta la chitară.

Mama te roagă, îl implora tatăl. Starea ei nu e grozavă, iar tu o faci să sufere și mai mult. Bine, a spus Rico, lasă. Dar cum e posibilă o astfel de nepăsare: uiți să stingi. Uiți să încui. Uiți să te întorci până la trei noaptea.

Dita a spus: încercă să-l înțelegi, domnule Danon. Îi este greu și lui. Îi mai provoci și dumneata sentimente de culpabilitate, doar n-a murit din cauza lui. Are și el dreptul să-și trăiască viața. Ce-ai fi vrut? Să stea și să-i țină mâna? Viața merge mai departe. Oricum fiecare rămâne singur. Nici mie nu-mi place călătoria asta în Tibet, dar ce, e dreptul lui să plece să se găsească. Și tocmai după ce și-a pierdut mama. Se întoarce el, domnule Danon, dar nu sta să-l aștepți. Mai bine lucrează, fă sport, orice. Am să trec să te văd într-o zi.

De atunci, el coboară din când în când în grădină. Taie trandafirii.
Leagă mazărea. Respiră de departe aromele mării,
sare, alge, umezeala caldă. Poate
o s-o sune mâine? Dar Rico a uitat să-i lase datele ei,
iar în cartea de telefoane sunt mulți Inbar.

Apoi în Tibet

Într-o dimineață de vară, pe când era copil, au luat, maică-sa și cu el, autobuzul de la Bat-Yam la Jaffa, pentru o vizită de o jumătate de zi la mătușa Clara.

Cu o seară înainte nu acceptase să doarmă: se temea că noaptea ceasul se va opri și nu ne vom trezi. Și dacă o să plouă.
Și dacă întârziem.

Între BatYam și Jaffa o căruță trasă de un măgar se răsturnase. Pepenii sfărâmați pe asfalt, baie de sânge. După care șoferul cel gras jignit a țipat la un altul gras, cu părul lins. O bătrână așezată în fața mamei căscă. Avea o gură ca un mormânt de adâncă. În stație pe o bancă stătea un bărbat cu cravată. Cu cămașă albă, și sacoul pe genunchi. Nu voia să urce. Renunțase. Poate aștepta alt autobuz. Pe urmă au văzut o pisică călcată de mașină. Mama i-a ascuns capul în poală: nu te uita, iar ai să țipi în somn. Pe urmă o fetiță cu capul ras: păduchi? Picior peste picior, aproape de chiloți. Și o clădire în construcție și dune. O cafeenea arăbească. Taburete. Fum amărui și gros. Doi bărbați stau aplecați.

Ruine. O biserică. Un smochin. Un clopot.
Un turn. Țigla. Gratii. Un lămâi.
Miros de pește prăjit. Iar între două ziduri
Marea cu o velă legănându-se.

Apoi o livadă, o mănăstire, palmieri
sau curmalii și case dărăpănate, dacă mergem înainte
pe șoseaua asta la capăt ajungem
în sudul Tel Avivului. Apoi râul Yarkon. După el, livezi. Sate. Apoi
munții. După care e deja
noapte. Colinele Galileei. Siria. Rusia.
Sau Laponia. Tundra. Zăpezile.

Apoi, în Tibet, adormit dar de fapt nu prea,
își amintește de maică-sa. Dacă nu ne trezim,
s-a terminat. Întârziem. În zăpadă în cort în sacul de dormit
caută să-și pună capul în poalele ei.

Calculule

Pe strada Amirim domnul Danon e încă treaz.
E două noaptea. Pe ecranul calculatorului
calculule greșite ale unei companii
oarecare. Greșeală
sau înșelătorie? Caută. Nu găsește. Așezat pe un șervețel brodat
ticăie ceasul deșteptător de metal. Se îmbracă. Iese afară.
În Tibet e deja șase.
Miros de ploaie fără ploaie pe stradă în Bat Yam.
Pustiu. Liniște. Blocuri. Greșeală
sau înșelătorie. O să vedem mâine.

Cuprins

O pisică	5	O pasăre	6	Date	7	Apoi în Tibet	9
Calcul	11	Un țăntar	12	Tare greu	13	Singur	14
Un sfat	15	Nadia pare	16	Rico pare	17	Pe dos	18
Deodată	19	Măslina	21	Mare	22	Degete	23
Se aude	25	O umbră	26	Prin noi	27	Albert noaptea	28
Unei țestoase despre fluturi	29	Uite cum stau lucrurile:	31	Miracolul pâinilor miracolul peștilor	32	Acolo, la Bat Yam, taică-său îl muștră:	34
Dar maică-sa îi ia apărarea	35	Bettine sparge	36	În templul ecoului	38	Ce fericire	39
Rico lipsește	40	Nici fluturi și nici țestoasă	42	Dar ce se ascunde dincolo de poveste?	45	Adăpost	47
Învăluită în întuneric presimțind lumina	48	În loc de rugăciune	49	Femeia Miriam	50	O pană	51
Dragostea lui Nirit	52	Psalmul lui David	53	David după Dita	54	Ea vine la el dar el e ocupat	55
Nu s-a rătăcit și chiar dacă s-a rătăcit	57	Dorință	58	Ca zgârcitul care a adulmecat zornăitul aurului	59	Rușine	60
El seamănă	61	Naratorul copiază din dicționarul de expresii idiomatice	63	Carte poștală de la Thimphu	64	O pisică în traistă	65
Ea iese, iar el rămâne	67	Și când umbrele îi învăluiră sufletul	68	Un harem de umbre	69	Rico se gândește la eșecul tatălui	70
Rico meditează iar la un verset spus de tatăl său	71	Crucea din mijlocul drumului	72	O pasăre din leagănul adânc al mării	73	Ezită, dă din cap și pune	74
Copii ieșiți din comun	75	Rezumat	77	Procesul de pace	78	La prânz în cea mai toridă zi de august	79
Enigma tâmparului cel bun cu voce profundă de bas	80						

Pe două voci 82 Un câine sătul și un câine flămând 83
 Stabat mater 85 Consolare 87 Scormonește, urzește 88
 Exilul și împărăția 90 Oribilul bebeluș umflat 92
 În curând 93 Rico strigă 95 O mână 96 Chandartal 98
 Nu a fost și nici nu a rămas 100 Ajunge 101 Puțini știi 102
 Rico se simte 103 Și în aceeași seară și Dita 104 Se trezește o
 dorință 105 Mi se pare 106 O pânză 107 Rico se gândește
 la enigmaticul om al zăpezilor 108 Un ciorap după altul 109
 Își dorește 110 Un negustor ambulant rus care era în drum
 spre China 111 Nu e vorba de gelozie 112 De fapt numai
 datorită mie i s-a întors 115 În fiecare dimineață îi iese în
 întâmpinare 116 Ceea ce voiam și ceea ce am aflat 117 Din
 adâncuri 118 Ghighi răspunde 119 Dies Irae 120 Cu
 mâna pe zăvorul ferestrei 121 Dar tu? 122 O căprioară 123
 La capătul digului 124 Du-te vino 126 După care se plimbă un
 timp și se întoarce pe bulevardul Rothschild 128 O veveriță 129
 Nu-i nimic 132 Îndulcește și amestecă și iar îndulcește 133
 Adagio 135 Nocturnă 136 La aceeași oră, în Bengal, femeia
 Miriam 137 Talitha kumi 139 Cum aș fi vrut să scriu? 141
 Cu sau fără 142 Dita îmi propune 143 Dar cum 144 De
 acolo, de pe una dintre insule 145 Firește putem spera 146
 Ce contează 148 Copile să nu crezi 149 Nadia aude 150
 Jumătate din scrisoarea pentru Albert 152 Naratorul vine să ia
 ceaiul cu Albert care îi spune: 153 În Bangladesh în ploaie Rico
 înțelege dintr-odată 155 Magnificat 156 Unde sunt 158
 Seara, la unsprezece fără un sfert, Bettine îi telefonează
 naratorului 159 Într-un sat de pescari pierdut din sudul Sri
 Lankăi Miriam îl întreabă pe Rico: 162 Taică-său îl ceartă iar și
 îl imploră 164 Între ele 165 Dita în șoaptă 166 Însă
 Albert o oprește: 167 Apoi în bucătărie, Albert și Dita 168
 Fiecare bucătică bună 169 Bună, rea, bună 170 Dubi
 Dombrov încearcă să-și exprime 171 Scherzo 174 Stația
 spațială mamă 175 Sunt eu 176 Poveste dinainte de ultimele
 alegeri 177 Îți-amintești-nu-ți amintești că ai uitat 178
 Va veni 180 Cărbuni aprinși 181 Bettine îi povestește lui

Albert: 183 Nu departe de pom 184 Carte poștală din Sri Lanka 185 Albert acuză 187 Ca o fântână, din care aștepți să auzi 188 Răspuns negativ 190 Avishag 191 Închide ochii și veghează 192 Xanadu 193 Numai de-ar putea 195 Sfârșitul iernii 197 Sunet 198 A fost 199 Numai acolo 200 Vine și pleacă 201 Tăcerea 203 Prinde, umple și trage 204 La capătul drumului 205 Aici 206 Ce-ai pierdut 207